

POSTANOWIENIE

Dnia 21 czerwca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Frańczak

w sprawie z powództwa Z. Ś.
przeciwko Ministerstwu Spraw Wewnętrznych i Administracji w W.
o nagrodę jubileuszową,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 21 czerwca 2022 r.,
skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego w W.
z dnia 7 listopada 2019 r., sygn. akt XXI Pa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1.350 (tysiąc trzysta pięćdziesiąt) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w W. wyrokiem z dnia 7 listopada 2019 r. oddalił apelację pozwanego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w W. od wyroku Sądu Rejonowego w W. z dnia 9 maja 2019 r., którym zasądzono od pozwanego na rzecz powoda Z. Ś. kwotę 41.149,50 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 23 lutego 2016 r. do dnia zapłaty tytułem nagrody jubileuszowej oraz kwotę 2.788,20 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, nakazano ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 2.058 zł tytułem opłaty sądowej od pozwu, której powód nie miał obowiązku uiścić i nadano wyrokowi rygor natychmiastowej wykonalności do kwoty 13.716,50 zł (pkt 1) oraz zasadził od

pozwanego na rzecz powoda kwotę 1.350 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej (pkt 2).

Sądy obu instancji za zasadne uznały roszczenie powoda o zapłatę nagrody jubileuszowej za 40 lat pracy, powołując się na treść § 6 pkt 4 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 29 stycznia 2016 r. w sprawie określenia stanowisk urzędniczych, wymaganych kwalifikacji zawodowych, stopni służbowych urzędników służby cywilnej, mnożników do ustalania wynagrodzenia oraz szczegółowych zasad ustalania i wypłacania innych świadczeń przysługujących członkom korpusu służby cywilnej (jednolity tekst: Dz.U. z 2021 r., poz. 689 ze zm., dalej jako rozporządzenie z dnia 29 stycznia 2016 r.), zgodnie z którym w razie ustania stosunku pracy w związku z przejściem na rentę z tytułu niezdolności do pracy lub emeryturę członkowi korpusu służby cywilnej, któremu do nabycia prawa do nagrody jubileuszowej brakuje mniej niż 12 miesięcy, licząc od dnia ustania stosunku pracy, nagrodę tę wypłaca się w dniu ustania stosunku pracy. W sprawie niesporne było, że w dacie wygaśnięcia stosunku pracy na podstawie art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 30 grudnia 2015 r. o zmianie ustawy o służbie cywilnej oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2016 r., poz. 34), powodowi brakowało mniej niż 12 miesięcy do nabycia nagrody jubileuszowej za 40 lat pracy oraz że od dnia 1 lutego 2002 r. powód pobiera emeryturę wojskową przyznaną mu bezterminowo, a zmiana statusu pracownika - emeryta wojskowego na status wyłącznie emeryta - zgodnie z utrwalonym orzecznictwem - uprawnia pracownika do nagrody jubileuszowej, o ile pracownik wcześniej takiego świadczenia nie otrzymał.

Pozwany zaskarżył wyrok Sądu Okręgowego skargą kasacyjną w całości, zarzucając naruszenie przepisów prawa materialnego oraz przepisów postępowania, mających wpływ na wynik sprawy, to jest:

1) art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (obecnie jednolity tekst: Dz.U. z 2022 r., poz. 504 ze zm.; dalej jako ustawa emerytalna), przez jego niezastosowanie i nieuwzględnienie, że ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego wynoszącego co najmniej 60 lat dla kobiet i co najmniej 65 lat dla mężczyzn, podczas gdy powód do chwili obecnej nie spełnia warunków uprawniających do nabycia powyższej

emerytury, zatem nie może korzystać ze świadczeń w ramach Funduszu Ubezpieczeń Społecznych;

2) § 6 ust. 4 rozporządzenia z dnia 29 stycznia 2016 r., przez błędną, bo rozszerzającą wykładnię wyjątku wynikającego z tego przepisu, a w konsekwencji przyjęcie, że przepis ten nie uzależnia prawa do nagrody jubileuszowej od ustania stosunku pracy w związku z przejściem pracownika na powszechną emeryturę z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz uznanie, że powód tylko dlatego, iż w przeszłości pełnił zawodową służbę wojskową i przeszedł na emeryturę wojskową przed podjęciem zatrudnienia u pozwanego, warunków uprawniających do nabycia emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych spełniać nie musi w sytuacji, gdy powołane rozporządzenie dotyczy tylko członków korpusu służby cywilnej;

3) art. 177 § 1 pkt 1 k.p.c., przez zaniechanie zawieszenia z urzędu postępowania w sprawie na rozprawie w dniu 7 listopada 2019 r. i ewentualnie art. 326 § 1 zdanie drugie k.p.c., przez zaniechanie odroczenia ogłoszenia wyroku do czasu rozstrzygnięcia sprawy o odprawę emerytalną, toczącej się pod sygnaturą III APa [...] przed Sądem Apelacyjnym w [...], w której oddalono powództwo;

4) art. 94 w związku z art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2019 r., poz. 785 ze zm.), przez nakazanie pobrania od pozwanego jako Skarbu Państwa na rzecz Skarbu Państwa kwoty 2.058 zł tytułem opłaty od pozwu.

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu, ewentualnie o uchylenie także wyroku Sądu Rejonowego i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd Rejonowy oraz o zasądzenie od powoda kosztów postępowania przed Sądem Najwyższym, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania został uzasadniony spełnieniem przesłanki z art. 398 § 1 pkt 4 k.p.c., która wynika z naruszenia przez Sąd drugiej instancji wskazanych w *petitum* skargi w punkcie III.1 ppkt a i b przepisów prawa materialnego oraz wskazanych w punkcie III.2 ppkt a i b przepisów postępowania cywilnego, co miało istotny wpływ na wynik sprawy. Skarżący podniósł, że uchybieniem Sądu Okręgowego było naruszenie wskazanych powyżej przepisów prawa materialnego, przez uznanie, że prawo do

nagrody jubileuszowej - której nabycie jest wyjątkiem mimo nieosiągnięcia wymaganego stażu i aktualizuje się wyłącznie w sytuacji istnienia związku między zakończeniem stosunku pracy a przejściem na emeryturę - przysługuje emerytowi wojskowemu, który do chwili obecnej nie osiągnął wieku emerytalnego uprawniającego do świadczeń emerytalnych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a uprawnienie do emerytury wojskowej nabył przed rozpoczęciem zatrudnienia u skarżącego i pobierał ją przez cały okres pracy jako członek korpusu służby cywilnej. Oczywistość skargi kasacyjnej wyraża się również w naruszeniu przez Sąd Okręgowy wskazanych w punkcie III.2 ppkt a i b przepisów procesowych i nieprawidłowe uznanie, że brak w dacie orzekania rozstrzygnięcia co do prawa powoda do odprawy emerytalnej nie stoi na przeszkodzie uznaniu prawa do nagrody jubileuszowej, której nabycie jest wyjątkiem mimo nieosiągnięcia wymaganego stażu i aktualizuje się wyłącznie w sytuacji istnienia związku między zakończeniem stosunku pracy a przejściem na emeryturę, a ponadto przez uznanie, że istnieją podstawy, aby nakazać pobranie od pozwanego jako Skarbu Państwa na rzecz Skarbu Państwa opłaty od pozwu.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powód wniósł o odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania i zasądzenie od skarżącego na jego rzecz zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania. Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

Ponadto, zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Wobec tego wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej

do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego.

Wniosek o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej został oparty na przesłance z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Sąd Najwyższy jednolicie przyjmuje, że odwołanie się do przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga nie tylko powołania się na okoliczność, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazania, iż przesłanka ta rzeczywiście zachodzi. Oznacza to, że skarżący musi wskazać, w czym - w jego ocenie - wyraża się „oczywistość” zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest uzasadniona w sposób oczywisty. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Skarżący powinien więc w wywodzie prawnym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającą na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006 nr 4, poz. 75; z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z dnia 9 marca 2012 r., I UK 370/11, LEX nr 1215126; z dnia 1 stycznia 2012 r., I PK 104/11, LEX nr 1215774). Ponadto przez oczywistą zasadność skargi kasacyjnej rozumie się sytuację, w której zaskarżone orzeczenie sądu drugiej instancji w sposób ewidentny narusza konkretne przepisy prawa. Zatem we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, jak i w jego uzasadnieniu, niezbędne jest powołanie konkretnych przepisów prawa, z którymi wyrok sądu drugiej instancji jest w oczywisty sposób sprzeczny (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 listopada 2012 r., I UK 414/12, LEX nr 1675171). Jednak o tym, że skarga jest oczywiście uzasadniona nie może decydować

argumentacja zawarta w uzasadnieniu jej podstaw (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 kwietnia 2008 r., II PK 347/07, LEX nr 465860). Z tego względu przyjmuje się, że nie spełnia tych wymagań odwołanie się do podstaw kasacyjnych i opatrzenie zawartego tam zarzutu dodatkowo określeniem rażącego, ewidentnego, kwalifikowanego lub oczywistego, jeżeli nie zostanie wykazane, w czym przejawia się oczywistość wydania wadliwego orzeczenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 5 lutego 2014 r., III PK 86/13, LEX nr 1644571; z dnia 20 sierpnia 2014 r., II CSK 77/14, LEX nr 1511117; z dnia 11 kwietnia 2018 r., III UK 98/17, LEX nr 2497587).

Oceniany w tym kontekście wniosek skarżącego o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia wyżej określonych kryteriów z uwagi na brak wskazania przepisu, którego naruszenie miałyby postać naruszenia kwalifikowanego, widocznego na „pierwszy rzut oka”. W tym zakresie skarżący wyłącznie odwołuje się do podstaw skargi kasacyjnej. Nie jest też wystraszające - co zaznaczone zostało w rozważaniach dokonanych powyżej - zastąpienie wyводу prawnego w uzasadnieniu wniosku samym tylko stwierdzeniem, że „zdaniem skarżącego prawo powoda - uprawnionego do emerytury wojskowej - do nagrody jubileuszowej, mimo nieosiągnięcia wymaganego stażu, aktualizuje się tylko w przypadku istnienia związku między zakończeniem stosunku pracy a przejściem na emeryturę po osiągnięciu wieku emerytalnego uprawniającego do świadczeń emerytalnych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych”. W uzasadnieniu wniosku skarżący nie tylko nie powołuje przepisów prawa, które zostały jego zdaniem w ewidentny sposób naruszone, ale nie powołuje też argumentów, mających uzasadniać oczywistą zasadność skargi. Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, by Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w jej podstawach lub ich uzasadnieniu pozostałych elementów kreatywnych skargi ani tym bardziej się ich domyślać (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). Tylko dla porządku przypomnieć zatem należy, że w wyrokach z dnia 11 lutego 2021 r., II PSKP 9/21 (LEX nr 3149391) oraz z dnia 29 września 2021 r., II PSKP 48/21 (OSNP 2022 nr 5, poz. 48) Sąd Najwyższy stwierdził, że o ile początkowo przyjmowano, iż nie uzyska prawa do odprawy pracownik, który pobierał już emeryturę w okresie zatrudnienia

(zob. uchwały Sądu Najwyższego: z dnia 4 czerwca 1991 r., I PZP 17/91, OSNCP 1992 nr 3, poz. 37; z dnia 20 lipca 1991 r., I PZP 30/91, OSNCP 1992 nr 3, poz. 44), o tyle to stanowisko uległo zmianie, poczynając już od 1993 r. W kolejnych etapach (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 czerwca 2000 r., I PKN 700/99, OSNAPiUS 2001 nr 15, poz. 486) przyjęto już, że odprawa emerytalna przysługuje, jeżeli rozwiązanie stosunku pracy nastąpiło w związku z przejściem pracownika na emeryturę, choćby ją wcześniej pobierał. W rezultacie akcent kładzie się na zmianę statusu z emeryta - pracownika na wyłącznie emeryta, pozostawiając poza obszarem wykładni zależności czasowe i przyczynowe (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 9 stycznia 2001 r., I PKN 172/00, OSNAPiUS 2002 nr 16, poz. 380; z dnia 9 kwietnia 2008 r., II PK 304/07, OSNP 2009 nr 17-18, poz. 226; z dnia 2 października 2013 r., II PK 14/13, LEX nr 1388658; z dnia 11 października 2007 r., III PK 40/07, LEX nr 338805). Z powołanych rozstrzygnięć wynika, że zamiana statusu pracownika lub pracownika-rencisty na status wyłącznie emeryta, nawet jeśli do nabycia prawa do świadczenia emerytalnego, stwierdzonego decyzją organu rentowego, dochodzi przed podjęciem zatrudnienia u pracodawcy, do którego uprawniony kieruje roszczenie o odprawę emerytalną i bez względu na fakt pobierania tego świadczenia, jest wystarczającą przesłanką do uwzględnienia żądania pracownika. W końcu klamrą spinającą aktualne stanowisko są uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 28 czerwca 2017 r., III PZP 1/17 (OSNP 2018 nr 1, poz. 1) oraz z dnia 29 sierpnia 2019 r., III PZP 3/19 (OSNP 2020 nr 4, poz. 32), abstrahujące od przyczyny ustania zatrudnienia i faktu pobierania przed podjęciem pracy świadczenia emerytalnego. A zatem nie ma znaczenia z jakiego zabezpieczenia emerytalnego została powodowi przyznana emerytura, co podkreślił także Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 12 kwietnia 2022 r., II PSKP 86/21 (niepubl.), którym uchylono zaskarżony przez powoda wyrok Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 19 listopada 2019 r., III APa [...], w sprawie o odprawę emerytalną. Sąd Najwyższy w motywach tego orzeczenia podniósł, że nie ma znaczenia dla nabycia prawa do odprawy emerytalnej przejście na emeryturę na warunkach określonych w ustawie emerytalnej. Warto też odwołać się do stanowiska wyrażonego przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 8 grudnia 2015 r., I PK 345/14 (LEX nr 20204810), w którym przyjęto, że wykładnia § 6 ust. 4 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów

z dnia 9 grudnia 2009 r. w sprawie określenia stanowisk urzędniczych, wymaganych kwalifikacji zawodowych, urzędników służby cywilnej, mnożników, do ustalania wynagrodzenia zasad ustalania i wypłacania innych świadczeń przysługujących członkom korpusu służby cywilnej (Dz.U. Nr 211, poz. 1630 ze zm.) powoduje, że związek między przejściem na emeryturę lub rentę powinien być na gruncie § 6 ust. 4 tego rozporządzenia rozumiany szeroko, a więc nie jest konieczne istnienie związku przyczynowego między przejściem na emeryturę i rentę i rozwiązaniem stosunku pracy, lecz może to być także, stosownie do okoliczności, związek czasowy, czasowo-przyczynowy lub funkcjonalny.

Odnosząc się z kolei do zarzutów naruszenia przepisów prawa procesowego, to zauważyć trzeba, iż o oczywistej zasadności skargi nie mogą decydować same zarzuty w zakresie kosztów postępowania, które odnoszą się też do wyroku Sądu pierwszej instancji. Okolicznościami uzasadniającymi rozpoznanie skargi kasacyjnej mogą być tylko takie kwestie, które Sąd Najwyższy mógłby następnie uwzględnić przy jej merytorycznym rozpatrywaniu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 4 sierpnia 2003 r., III CK 120/03, LEX nr 572022; z dnia 29 czerwca 2001 r., I PKN 33/01, OSNAPiUS 2003 nr 9, poz. 228). Tym samym wątpliwości prawne dotyczące kosztów postępowania nie mogą być głównym argumentem za przyjęciem skargi kasacyjnej do rozpoznania (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 maja 2021 r., I USK 160/20, LEX nr 3177275). Z kolei, jak wspomniano powyżej, wyrok Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 19 listopada 2019 r., III APa [...], w sprawie o odprawę emerytalną, został uchylony wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 12 kwietnia 2022 r., II PSKP 86/21.

Skarżący nie zdołał zatem wykazać, że zachodzi potrzeba rozpoznania skargi, wobec czego Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, orzekając o kosztach postępowania kasacyjnego stosownie do art. 98 § 1 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c.

[as]